

STRUČNO OSPOSABLJAVANJE VOZAČA VOZILA ZA PRIJEVOZ OPASNIH TVARI U CESTOVNOM PROMETU

Ministarstvo unutarnjih poslova RH je temeljem članka 6. Zakona o prijevozu opasnih tvari (N.N., br. 97/93.), uz suglasnost Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i Ministarstva obrazovanja, prosvjete i športa izdavalo ovlaštenja pravnim osobama za stručno osposobljavanje vozača motornih vozila za prijevoz opasnih tvari i osoba koje sudjeluju u prijevozu opasnih tvari. Pravne osobe su morale zadovoljavati odredbe Pravilnika o tehničkim uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe koje stručno osposobljavaju vozače motornih vozila za prijevoz opasnih tvari i osobe koje sudjeluju u prijevozu opasnih tvari (N.N., br. 24/95.), kao i provoditi program stručnog osposobljavanja.

Kako je člankom 37. Zakon o prijevozu opasnih tvari (N.N., br. 79/07.) prešao u nadležnost Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, ovlaštenja pravnim osobama za stručno osposobljavanje vozača motornih vozila za prijevoz opasnih tvari izdaje navedeno Ministarstvo uz suglasnost Ministarstva obrazovanja, prosvjete i športa i MUP-a uz nove pravilnike o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe za stručno osposobljavanje, te načinu, programu, i provedbi osposobljavanja za vozače u cestovnom prometu, a sukladno odredbama Europskog sporazuma o prijevozu opasnih tvari u cestovnom prometu (ADR), poglavlje 1.3. i 8.2.

Stručno osposobljavanje vozača obavljat će ustanove kojima je djelatnost obrazovanje, a raspoložu odgovarajućim prostorom za izvođenje teoretske nastave, poligonom za izvođenje praktične nastave, tehničkom opremom i pomagalicama, te kvalificiranim stručnim predavačima visoke stručne spreme (prometnog, strojarskog ili kemijskog smjera), od kojih najmanje jedan djelatnik mora imati položen ispit za sigurnosnog savjetnika. Ustanove koje su obrazovale vozače po starom Pravilniku, **morat će u određenom roku zatražiti nova odobrenja.**

Za dobivanje ovlaštenja za obavljanje stručnog osposobljavanja vozača ustanove su dužne po objavi Pravilnika nadležnom Ministarstvu uz zahtjev, među ostalim, priložiti:

- potvrdu o upisu u sudski registar
- dokaz o prostoru za izobrazbu, tehničkoj i drugoj opremi
- prijedlog nastavnog plana i programa sukladno odredbama ADR –a
- prijedlog provedbe provjere znanja i način provedbe ispita i dr.

Ispitno povjerenstvo na provjeri znanja vozača koji prevoze opasne tvari, za razliku od starog pravilnika, gdje su predsjednici povjerenstva bili djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova, činit će samo osobe koje su predavači u ustanovama

koje održavaju tečajeve za vozače, a predsjednik povjerenstva mora imati uspješno položen ispit znanja za stručnog savjetnika za prijevoz opasnih tvari u cestovnom prometu.

Vozači će se stručno osposobljavati pohađanjem:

- osnovnog tečaja
- dopunskog tečaja i
- tečaja obnove znanja.

Osnovni tečaj u trajanju od najmanje 18 nastavnih jedinica pohađat će vozači vozila u kojima se prevoze opasne tvari, te osobe čije se dužnosti odnose na prijevoz opasnih tvari u cestovnom prometu. To su prije svega osoblje zaposleno kod operatera u cestovnom prometu ili pošiljatelja, osoblje koje utovaruje ili istovaruje opasne tvari, osoblje zaposleno u otpremničkim ili špediterskim agencijama i vozači vozila koji nisu obuhvaćeni dopunskim tečajem. Program koji obuhvaća osnovni tečaj s praktičnim dijelom (prva pomoć, gašenje požara, ponašanje pri nesreći) sastojat će se od pismenog ili kombiniranog pismenog i usmenog dijela ispita u kojem treba biti najmanje 25 pisanih pitanja, dok se u eventualnom usmenom dijelu ispita pitanja postavljaju samo iz praktičnog dijela.

Dopunski tečaj koji se sastoji iz specijalističkog tečaja za prijevoz u cisternama, u trajanju od najmanje 12 nastavnih jedinica, **specijalističkog tečaja za prijevoz tvari i predmeta klase 1** u trajanju od najmanje 8 nastavnih jedinica i **specijalističkog tečaja za prijevoz radioaktivnog materijala klase 7** u trajanju od najmanje 8 nastavnih jedinica. Program koji obuhvaća dopunski tečaj sastojat će se od pismenog dijela ispita u kojem treba biti najmanje 15 pisanih pitanja iz pojedinačnog navedenog područja za koje je vozač prijavio polaganje ispita.

Specijalističke tečajeve moraju pohađati vozači vozila u kojima se prevoze opasne tvari u fiksnim cisternama ili izgradnim cisternama zapremnine iznad 1 m³, vozači baterijskih vozila čija ukupna zapremnina prelazi 1 m³ i vozači vozila u kojima se prevoze opasne tvari u kon-

tejnernskim cisternama ili MEGC čija pojedinačna zapremnina prelazi 3 m³ na prijevoznoj jedinici, vozači vozila u kojima se prevoze opasne tvari ili predmeti klase 1 ili odgovarajući radioaktivni materijal klase 7.

Tečaj obnove znanja pohađa se u redovitim vremenskim razmacima, a pomaže vozačima da obnove svoje znanje, uključujući nova tehnička i pravna, kao i spoznaje koje se odnose na opasne tvari. Program koji obuhvaća obnovljeni tečaj sastojat će se od pismenog dijela ispita u kojem treba biti najmanje 15 pisanih pitanja iz područja za koje je vozač prijavio polaganje ispita.

Rok valjanosti isprava izdaje se na 5 godina, **s tim da vozač vozila mora pokazati da je u godini prije isteka valjanosti svoje isprave završio dopunsko osposobljavanje i položio odgovarajući ispit.**

Teme u osnovnom tečaju najmanje moraju biti ove:

- a) opći uvjet upravljanja prijevozom opasnih tvari
- b) osnovne vrste opasnosti
- c) informacije o zaštiti okoliša u kontroli prijevoza otpada
- d) zaštitne i sigurnosne mjere primjerene raznim vrstama opasnosti
- e) što učiniti nakon nesreće (prva pomoć, sigurnost na cesti, osnovno znanje o uporabi zaštitne opreme i dr.)
- f) označavanje, obilježavanje listicama opasnosti i označavanje narančastim pločama
- g) što vozač mora, a što ne smije činiti pri prijevozu opasnih tvari
- h) svrha i način rada tehničke opreme na vozilima
- i) zabrana zajedničkog utovara na isto vozilo ili u kontejner
- j) zaštitne mjere koje je potrebno poduzeti za utovara i istovara opasnih tvari
- k) opće informacije u svezi građansko-pravne odgovornosti

- l) informacije o raznim načinima prijevoza
- m) rukovanje i skladištenje pakiranja
- n) upute o ponašanju u tunelima (prevencija i sigurnost, mjere u slučaju požara ili drugih kriznih stanja itd.).

Posebne teme koje moraju biti uključene u specijalistički tečaj za prijevoz u cisternama najmanje su ove:

- a) ponašanje vozila na cesti, uključujući pomicanje tvari
- b) posebni uvjeti za vozila
- c) opće teoretsko znanje o raznim i različitim sustavima za punjenje i pražnjenje
- d) posebne dodatne odredbe koje se odnose na uporabu tih vozila (odobrenja, označavanje listicama opasnosti i označavanje narančastom pločom itd.).

Posebne teme koje moraju biti uključene u specijalistički tečaj za prijevoz tvari i predmeta klase 1 najmanje su ove:

- a) specifične opasnosti vezane uz eksplozivne i pirotehničke tvari i predmete
- b) specifični uvjeti u svezi mješovitog utovara tvari i predmeta klase 1.

Posebne teme koje moraju biti uključene u specijalistički tečaj za prijevoz radioaktivnih materijala klase 7 najmanje su ove:

- a) specifične opasnosti vezane uz ionizirajuće zračenje
- b) specifični uvjeti u svezi pakiranja, rukovanja, zajedničkog utovara i skladištenja radioaktivnog materijala
- c) specifične mjere koje se moraju poduzeti u slučaju nesreće prouzročene radioaktivnim materijalom.

*Đurđica Pavelić, dipl. ing. kem. tehn.
MUP, Inspektorat unutarnjih poslova, Zagreb*

*Ana Novak, dipl. ing. rud.
GPZ Standard d.o.o., Zagreb*